Četrtek, 13. marec 2014

P7_TA(2014)0240

Vidiki zaposlovanja in socialni vidiki vloge in delovanja trojke

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. marca 2014 o vidikih zaposlovanja in socialnih vidikih vloge in delovanja trojke (ECB, Komisija in MDS) v zvezi z državami v programu euroobmočja (2014/2007(INI))

(2017/C 378/22)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov 9, 151, 152 in 153 Pogodbe,

— ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti naslova IV listine (Solidarnost),

— ob upoštevanju spremenjene Evropske socialne listine, zlasti njenega člena 30 o pravici do varstva pred revščino in socialno izključenostjo,

— ob upoštevanju javne predstavitve, ki jo je 9. januarja 2014 organiziral Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve, o vidikih zaposlovanja in socialnih vidikih vloge in delovanja trojke v zvezi z državami v programu euroobmočja,

— ob upoštevanju štirih osnutkov političnih dokumentov o ocenjevanju socialnih vidikov in vidikov zaposlovanja ter izzivov v Grčiji, na Portugalskem, Irskem in Cipru, ki so jih januarja 2014 pripravili v enoti za podporo gospodarskemu upravljanju oddelka za gospodarsko in znanstveno politiko GD za notranjo politiko,

— ob upoštevanju gospodarskega dialoga in izmenjave mnenj z grškima ministroma za finance ter za delo, socialno varnost in blaginjo, ki sta ga skupaj organizirala odbora EMPL in ECON 13. novembra 2012;

— ob upoštevanju petih odločitev Evropskega odbora za socialne pravice Sveta Evrope z dne 22. aprila 2013 glede sistemov pokojninskega zavarovanja v Grčiji ([1]),

— ob upoštevanju 356. poročila Odbora za svobodno združevanje Mednarodne organizacije dela,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. oktobra 2013 o vplivu proračunskih omejitev za lokalne in regionalne oblasti glede izdatkov strukturnih skladov EU v državah članicah ([2]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. julija 2013 o vplivu krize na dostop ranljivih skupin do oskrbe ([3]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. junija 2013 o socialnih stanovanjih v Evropski uniji ([4]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. februarja 2012 o zaposlovanju in socialnih vidikih v letnem pregledu rasti 2012 ([5]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 13. novembra 2013 z naslovom „Letni pregled rasti za leto 2014“ (COM(2013)0800) in priloženega osnutka skupnega poročila o zaposlovanju,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. oktobra 2013 o evropskem semestru za gospodarsko usklajevanje: izvajanje prednostnih nalog za leto 2013 ([6]),

([1]) http://www.coe.int/T/DGHL/Monitoring/SocialCharter/NewsCOEPortal/CC76-80Merits_en.asp
([2]) Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0401.
([3]) Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0328.
([4]) Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0246.
([5]) UL C 249 E, 30.8.2013, str. 4.
([6]) Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0447.

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. oktobra 2013 z naslovom „Krepitev socialne razsežnosti ekonomske in monetarne unije“ (COM(2013)0690),

— ob upoštevanju vprašanja Komisiji št. O-000122/2013 – B7-0524/2013 in svoje resolucije, povezane s tem, z dne 21. novembra 2013 o sporočilu Komisije z naslovom „Krepitev socialne razsežnosti ekonomske in monetarne unije“ ([1]),

— ob upoštevanju mnenja odbora EMPL k resoluciji Evropskega parlamenta z dne 20. novembra 2012 o poročilu predsednikov Evropskega sveta, Evropske komisije, Evropske centralne banke in Euroskupine z naslovom „Na poti k pravi ekonomski in monetarni uniji“ ([2]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. decembra 2010 z naslovom „Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti: evropski okvir za socialno in teritorialno kohezijo“ (COM(2010)0758) in svoje resolucije na to temo z dne 15. novembra 2011 ([3]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. novembra 2012 o paktu za socialne naložbe – odgovor na krizo ([4]),

— ob upoštevanju poročila Eurofounda z dne 12. decembra 2013 z naslovom „Industrial relations and working conditions in Europe 2012“ (Industrijski odnosi in delovni pogoji v Evropi 2012),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. februarja 2013 z naslovom „Socialne naložbe za rast in kohezijo – vključno z izvajanjem Evropskega socialnega sklada 2014–2020“ (COM(2013)0083),

— ob upoštevanju vprašanja Komisiji št. O-000057/2013 – B7-0207/2013 in svoje resolucije, povezane s tem, z dne 12. junija 2013 o sporočilu Komisije z naslovom „Socialne naložbe za rast in kohezijo – vključno z izvajanjem Evropskega socialnega sklada 2014–2020“ ([5]),

— ob upoštevanju četrtega poročila Odbora regij o spremljanju strategije Evropa 2020 iz oktobra 2013,

— ob upoštevanju delovnega dokumenta št. 49 Mednarodne organizacije dela z dne 30. aprila 2013 z naslovom „The impact of the eurozone crisis on Irish social partnership: A political economy analysis“ (Vpliv krize euroobmočja na irsko socialno partnerstvo: analiza politične ekonomije),

— ob upoštevanju delovnega dokumenta št. 38 Mednarodne organizacije dela z dne 8. marca 2012 z naslovom „Social dialogue and collective bargaining in times of crisis: The case of Greece“ (Socialni dialog in kolektivna pogajanja v času krize: primer Grčije),

— ob upoštevanju poročila Mednarodne organizacije dela z dne 30. oktobra 2013 z naslovom „Tackling the job crisis in Portugal“ (Reševanje krize zaposlovanja na Portugalskem),

— ob upoštevanju poročila Bruegel z dne 17. junija 2013 z naslovom „EU-IMF assistance to euro-area countries: an early assessment“ (Pomoč EU-MDS državam euroobmočja: zgodnja ocena) (Bruegel Blueprint 19),

— ob upoštevanju sporočil Eurostata za medije o kazalnikih eura z dne 12. februarja 2010 (22/2010) in 29. novembra 2013 (179/2013),

---

([1]) Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0515.
([2]) Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0430.
([3]) UL C 153 E, 31.5.2013, str. 57.
([4]) Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0419.
([5]) Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0266.

Četrtek, 13. marec 2014

— ob upoštevanju političnega dokumenta OECD št. 1 o ekonomiki z dne 12. aprila 2012 z naslovom „Fiscal consolidation:How much, how fast and by what means? – An Economic Outlook Report“ (Fiskalna konsolidacija: v katerem obsegu, s kakšno hitrostjo in s kakšnimi sredstvi? – poročilo o ekonomskih izgledih),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2010 z naslovom „Evropa 2020: strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“ (COM(2010)2020),

— ob upoštevanju delovnega dokumenta Evropskega sindikalnega inštituta iz maja 2013 z naslovom „The Euro crisis and its impact on national and European social policies“ (Evropska dolžniška kriza in njen vpliv na nacionalne in evropske socialne politike),

— ob upoštevanju poročila Komisije iz junija 2013 z naslovom „Razvoj trga dela v Evropi 2013“ (serija publikacij European Economy št. 6/2013),

— ob upoštevanju dokumenta organizacije Caritas Evropa iz februarja 2013 z naslovom „The impact of the European Crisis: a study of the impact of the crisis and austerity on the people, with a special focus on Greece, Ireland, Italy, Portugal and Spain“ (Študija vpliva krize in varčevalnih ukrepov na ljudi, s posebnim poudarkom na Grčiji, Irski, Italiji, Portugalski in Španiji),

— ob upoštevanju političnega sporočila organizacije Oxfam iz septembra 2013 z naslovom „A cautionary tale: the true cost of austerity and inequality in Europe“ (Dejanski stroški varčevalnih ukrepov in neenakosti v Evropi),

— ob upoštevanju člena 48 svojega poslovnika,

— ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A7-0135/2014),

A. ker je največja gospodarska in finančna kriza doslej razkrila krhkost javnih financ v nekaterih državah članicah, ukrepi v okviru programov gospodarskega prilagajanja, sprejeti v odziv na razmere v Grčiji (maj 2010 in marec 2012), na Irskem (december 2010), Portugalskem (maj 2011) in Cipru (junij 2013) pa so imeli neposreden in posreden vpliv na stopnje zaposlenosti in na življenjske razmere številnih ljudi; ker so vse programe, čeprav jih je uradno podpisala Komisija, skupaj zasnovali Mednarodni denarni sklad, Evroskupina, Evropska centralna banka, Komisija in države, ki jih je bilo treba reševati z javnimi sredstvi, ki so tudi določili njihove pogoje;

B. ker bi se bilo treba potem, ko bo zagotovljena gospodarska in proračunska vzdržnost teh štirih držav, osredotočiti na socialne vidike s posebnim poudarkom na ustvarjanju delovnih mest;

C. ker člen 9 PDEU določa naslednje „Pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti Unija upošteva zahteve, ki so povezane s spodbujanjem visoke stopnje zaposlenosti, zagotavljanjem ustrezne socialne zaščite, bojem proti socialni izključenosti in visoko stopnjo izobraževanja in usposabljanja ter varovanjem človekovega zdravja“;

D. ker člen 151 PDEU določa, da morajo biti ukrepi, ki jih izvajajo EU in njene države članice, v skladu s temeljnimi socialnimi pravicami, kakor so določene v Evropski socialni listini iz leta 1961 in v Listini Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev iz leta 1989, da bi med drugim izboljšale socialni dialog; ker je v členu 152 PDEU določeno, da „Unija priznava in spodbuja vlogo socialnih partnerjev na ravni Unije ob upoštevanju različnosti nacionalnih sistemov. Pospešuje dialog med socialnimi partnerji ob upoštevanju njihove avtonomije“;

E. ker člen 36 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah Unijo zavezuje, da priznava in spoštuje „dostop do storitev splošnega gospodarskega pomena, ki je v skladu s Pogodbama določen v nacionalnih zakonodajah in običajih, s čimer pospešuje socialno in teritorialno kohezijo Unije“; ker člen 14 PDEU določa, da „ob upoštevanju položaja, ki ga imajo službe splošnega gospodarskega pomena v okviru skupnih vrednot Unije, pa tudi njihove vloge pri pospeševanju socialne in teritorialne kohezije, skrbijo Unija in države članice v mejah svojih pristojnosti na področju uporabe Pogodb za to, da takšne službe delujejo na podlagi načel in pogojev, zlasti ekonomskih in finančnih, ki jim omogočajo izpolnjevanje njihovih nalog“; ker člen 345 PDEU določa, da „Pogodba v ničemer ne posega v lastninskopravno ureditev v državah članicah“, in ker Protokol št. 26 o storitvah splošnega pomena opredeljuje skupne vrednote Unije v zvezi s storitvami splošnega gospodarskega pomena;

F. ker člen 6(1) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) določa: „Unija priznava pravice, svoboščine in načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah z dne 7. decembra 2000 (…), ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi“ in ker odstavka 2 in 3 tega člena predpisujeta pristop k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter določata, da so te pravice kot splošna načela del prava Unije;

G. ker Listina Evropske unije o temeljnih pravicah med drugim določa pravico do kolektivnih pogajanj in ukrepov (člen 28), varstvo v primeru neupravičene odpustitve (člen 30), poštene in pravične delovne pogoje (člen 31), priznavanje in spoštovanje pravice dostopa do prejemkov socialne varnosti in socialnih služb ter, „v boju proti socialni izključenosti in revščini“, pravico do dostojnega življenja za vse, „ki nimajo zadostnih sredstev“ (člen 34), pravico do preventivnega zdravstvenega varstva in do zdravniške oskrbe (člen 35) ter priznavanje in spoštovanje pravice do dostopa do storitev splošnega gospodarskega pomena (člen 36);

H. ker v okviru strategije Evropa 2020, ki jo je 3. marca 2010 predlagala Komisija in 17. junija 2010 sprejel Evropski svet, pet krovnih ciljev, ki jih je treba doseči do leta 2020, vključuje tudi naslednje: 75 % moških in žensk v starosti od 20 do 64 let mora imeti zaposlitev; delež zgodnje opustitve šolanja mora biti pod 10 % in vsaj 40 % prebivalstva v starosti od 30 do 34 let mora uspešno zaključiti visokošolsko ali enakovredno izobraževanje; zmanjšanje revščine, tako da najmanj 20 milijonov ljudi ne bo več izpostavljenih tveganju revščine ali socialne izključenosti;

I. ker četrtletni pregled Komisije iz oktobra 2013 z naslovom „Zaposlovanje in socialne razmere v EU“ kaže, da se je hud padec BDP Grčije, Portugalske in Irske v največji meri odrazil kot zmanjšanje zaposlenosti;

J. ker je Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 21. novembra 2013 pozdravil sporočilo Komisije z dne 2. oktobra 2013 z naslovom „Krepitev socialne razsežnosti ekonomske in monetarne unije“ in njen predlog, da bi vzpostavili pregled stanja glavnih zaposlitvenih in socialnih kazalnikov, ki bi dopolnjeval postopek v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem in skupno poročilo o zaposlovanju, kot korak k izgradnji socialne razsežnosti EMU; meni, da bi morali ti kazalniki v dovoljšnji meri zagotavljati celovito in pregledno pokritost razmer na področju zaposlovanja in socialnih razmer v državah članicah; ker je bilo v resoluciji poudarjeno, da je treba v zvezi s tem spremljanjem zagotoviti, da bo namenjeno zmanjševanju socialnih razlik med državami članicami in spodbujanju navzgor usmerjenega socialnega zbliževanja ter družbenega napredka;

K. ker razpoložljivi podatki kažejo, da se v vseh štirih državah kaže nazadovanje pri doseganju socialnih ciljev strategije Evropa 2020 (gl. Prilogo 1), z izjemo ciljev v zvezi z zgodnjim opuščanjem izobraževanja in usposabljanja ter doseganjem visokošolske izobrazbe;

L. ker se dolgoročni gospodarski obeti v teh državah izboljšujejo; ker bi to moralo pripomoči k ustvarjanju novih delovnih mest v teh gospodarstvih in preobratu trenda upadajočega zaposlovanja;

1. ugotavlja, da so institucije EU (Evropska centralna banka, Komisija in Evroskupina) soodgovorne tudi za pogoje, določene v programih gospodarskega prilagajanja; ugotavlja, da je treba zagotoviti vzdržnost javnih financ, državljanom pa ustrezno socialno zaščito;

2. obžaluje, da je bil Parlament popolnoma odrinjen na rob v vseh fazah programov: v pripravljalni fazi, med oblikovanjem mandatov ter pri spremljanju učinka rezultatov, doseženih v okviru programov in povezanih ukrepov; ugotavlja, da sodelovanje z Evropskim parlamentom res ni bilo obvezno, saj za to ni pravne podlage, vendar je bilo treba zaradi odsotnosti evropskih institucij in evropskih finančnih mehanizmov programe improvizirati, kar je pripeljalo do finančnih in institucionalnih sporazumov, ki ne ustrezajo metodi Skupnosti; enako ugotavlja, da je Evropska centralna banka sprejemala odločitve, ki niso v njeni pristojnosti; opozarja na vlogo Komisije kot varuhinje Pogodb, ki bi jo bilo treba vedno spoštovati; meni, da bi morale politični postopek oblikovanja in izvajanja programov prilagajanja za države v resnih finančnih težavah voditi le resnično demokratično odgovorne institucije;

3. obžaluje, da so bili ti programi oblikovani brez zadostne ocene posledic v obliki študij učinka in brez usklajevanja z Odborom za zaposlovanje, Odborom za socialno zaščito, Svetom za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov ali komisarjem za zaposlovanje in socialne zadeve; obžaluje tudi, da ni bilo posvetovanja z Mednarodno organizacijo dela in da kljub pomembnim socialnim posledicam ni bilo posvetovanj niti s posvetovalni organi, ki jih določa Pogodba, tj. z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij;

4. obžaluje, da so pogoji, postavljeni v zameno za finančno pomoč, iz več razlogov ogrozili socialne cilje EU:

— EU je bila slabo pripravljena in slabo opremljena za spopadanje s težavami, ki so se pojavile, zlasti z obsežno krizo državnega dolga, ki je zahtevala takojšen odziv, da bi preprečili gospodarski zlom;

— programi imajo omejen čas trajanja, številni ukrepi, določeni v okviru teh programov, pa bi morali biti dolgoročni;

— ukrepi so posebej obremenjujoči, zlasti ker slabšanje, gospodarskih in socialnih razmer ni bilo pravočasno opaženo, ker je bilo za izvajanje teh ukrepov na voljo le malo časa in ker ni bilo opravljenih ustreznih ocen njihovega porazdelitvenega učinka na različne družbene skupine;

— sredstva EU, ki so ostala od finančnega okvira za obdobje 2007–2013, niso bila kljub pritožbam Komisije niso bila takoj uporabljena;

— ukrepe bi lahko spremljala resnejša prizadevanja za zaščito ranljivih skupin, na primer ukrepi za preprečevanje visokih stopenj revščine, prikrajšanosti in neenakosti na področju zdravja, ki izvirajo iz tega, da so skupine z nizkimi dohodki posebej odvisne od javnih zdravstvenih sistemov;

Zaposlenost

5. ugotavlja, da so izjemno težka gospodarska in finančna kriza ter politike prilagajanja v štirih državah pripeljale povečanja brezposelnosti, izgube delovnih mest in števila dolgotrajno brezposelnih, v nekaterih primerih pa povzročile poslabšanje delovnih pogojev; opozarja, da ima stopnja zaposlenosti vidno vlogo, ko gre za vzdržnost sistemov socialne zaščite in pokojninskih sistemov ter doseganje ciljev strategije Evropa 2020 na socialnem področju in na področju zaposlovanja;

6. ugotavlja, da pričakovanja glede ponovne rasti in ustvarjanja delovnih mest s pomočjo notranje devalvacije z namenom obnovitve konkurenčnosti niso bila izpolnjena; poudarja, da ta neizpolnjena pričakovanja odražajo nagnjenost k podcenjevanju strukturnega značaja krize ter pomena ohranjanja domačega povpraševanja, naložb in kreditne podpore realnemu gospodarstvu; poudarja prociklično naravo varčevalnih ukrepov in to, da jih niso spremljale strukturne spremembe in reforme za vsak primer posebej, pri katerih se posebna pozornost nameni ranljivim delom družbe, da bi dosegli rast, ki bi jo spremljala socialna kohezija in zaposlovanje;

7. ugotavlja, da visoka stopnja brezposelnosti in podzaposlenosti skupaj z zmanjševanjem plač v javnem in zasebnem sektorju ter v nekaterih primerih neučinkovitim preprečevanjem davčnih utaj ogrožajo vzdržnost in ustreznost javnih sistemov socialne varnosti, kar je posledica zmanjševanja sredstev, namenjenih socialni varnosti;

8. ugotavlja, da je poslabšanje pogojev za mala in srednja podjetja (MSP) in njihovo ukinjanje eden od glavnih vzrokov za izgubo delovnih mest in največja grožnja okrevanju v prihodnosti; ugotavlja, da politike prilagajanja niso upoštevale strateških sektorjev, ki bi jih bilo treba upoštevati, da bi ohranili prihodnjo rast in socialno kohezijo; to je povzročilo velike izgube delovnih mest v strateških sektorjih, kot so industrija, raziskave, razvoj in inovacije; opozarja, da si morajo štiri države prizadevati, da bi vzpostavile ugodne pogoje, ki jih potrebujejo podjetja in zlasti MSP, da bi lahko razvila dolgoročno vzdržno poslovanje; opozarja tudi, da je bilo veliko delovnih mest ukinjenih na osnovnih področjih javnega sektorja, kot so zdravstvo, izobraževanje ter socialne storitve;

9. obžaluje, da je stopnja brezposelnosti najvišja med mladimi, pri čemer je posebej resno stanje v državah, kot so Grčija, kjer je stopnja brezposelnosti višja od 50 %, Portugalska in Irska, kjer je ta stopnja v letu 2012 presegla 30 %, in Ciper, kjer ta stopnja znaša približno 26,4 %; ugotavlja, da ostajajo številke peto leto po začetku krize iste; obžaluje, da tudi veliko mladih, ki najdejo zaposlitev (povprečno 43 % v primerjavi s 13 % med odraslimi delavci), pogosto dela v negotovih pogojih ali s skrajšanim delovnim časom, kar otežuje možnost, da bi se osamosvojili, in ima za posledico izgubo inovacijskih in strokovnih virov, ki vpliva na proizvodnjo in rast;

10. ugotavlja, da so najbolj ranljive skupine na trgu dela – dolgotrajno brezposelni, ženske, delavci migranti in invalidi – najbolj prizadete, stopnje brezposelnosti v teh skupinah pa so višje od nacionalnih povprečij; opozarja na velik dvig stopnje dolgoročne brezposelnosti žensk in starejših delavcev ter dodatne težave, s katerimi se bodo ti delavci soočali pri poskusih vrnitve na trg dela, ko si bo gospodarstvo naposled opomoglo; poudarja, da so za te delavce potrebni ciljni ukrepi;

11. opozarja, da bi te ogromne razlike, če ne bodo odpravljene, zlasti v primeru mlajše generacije dolgoročno lahko povzročile strukturno škodo na trgih dela v vseh štirih državah, omejile njihovo sposobnost okrevanja, vodile v množično prisilno migracijo, ki bo še zaostrila posledice sedanjega bega možganov, in povečale trajne razlike med državami članicami, ki ponujajo zaposlitev, in tistimi, ki prispevajo poceni delovno silo; obžaluje, da je negativni socialni in gospodarski razvoj ena od glavnih motivacij za mlade ljudi, da se selijo in izkoristijo pravico do svobode gibanja;

12. je zaskrbljen, ker v nekaterih primerih in sektorjih poleg izgube delovnih mest opažajo tudi nižanje kakovosti delovnih mest, povečanje negotovih oblik delovnih razmerij in poslabšanje temeljnih delovnih standardov; poudarja, da se morajo države članice namensko prizadevati za reševanje problema naraščajočega števila pogodb za skrajšan delovni čas in določen čas, brezplačnih pripravništev in vajeništev, navideznega samozaposlovanja in dejavnosti v okviru sive ekonomije; ugotavlja tudi, da so ti programi imeli učinek na najnižje plače, čeprav določanje plač ni pristojnost EU; na Irskem so morali znižati najnižjo plačo za skoraj12 % (to odločitev so pozneje spremenili), v Grčiji pa so odredili radikalno, skoraj 22 % znižanje najnižje plače;

13. opozarja, da strategija Evropa 2020 natančno določa, da je številka, ki jo je treba spremljati, stopnja zaposlenosti, saj ta pokaže, koliko človeških in finančnih virov je na voljo za zagotavljanje vzdržnosti našega gospodarskega in socialnega modela; poziva, da se upočasnitve rasti stopnje brezposelnosti ne sme zamenjati s ponovno vzpostavitvijo izgubljenih delovnih mest, saj se pri tem ne upošteva povečanje izseljevanja; ugotavlja, da je padec števila zaposlenih v industriji predstavljal težavo že pred uvedbo programov; poudarja, da je potrebnih več in boljših delovnih mest; opozarja, da je bilo v zadnjih štirih letih v vseh štirih državah izgubljenih 2 milijona delovnih mest, kar je 15 % delovnih mest, ki so obstajala v letu 2009; se veseli, ker so nedavni podatki za Irsko, Ciper in Portugalsko pokazali, da se je število zaposlenih rahlo dvignilo;

Revščina in socialna izključenost

14. je zaskrbljen, ker programi med pogoje za finančno pomoč vključujejo tudi priporočila za posebne reze pri dejanski porabi sredstev za socialno varstvo na temeljnih področjih, kot so pokojnine, osnovne storitve, zdravstvo in v nekaterih primerih farmacevtski izdelki za osnovno zaščito najbolj ranljivih skupin ter varstvo okolja, namesto priporočil, ki bi nacionalnim vladam pustila več prožnosti pri odločanju, kje bi bilo mogoče prihraniti; izraža bojazen, da imajo ti ukrepi največji učinek na boj proti revščini, zlasti revščini otrok; ponovno poudarja, da bi moral biti boj proti revščini, zlasti revščini otrok, še naprej cilj, ki ga morajo države članice doseči in ga politike fiskalne in proračunske konsolidacije ne bi smele ogroziti;

15. je zaskrbljen, ker se je med pripravljanjem in izvajanjem načrtov gospodarskega prilagajanja premalo pozornosti posvečalo učinku gospodarske politike na zaposlovanje ali njenim socialnim posledicam in ker se je v primeru Grčije izkazalo, da delovna hipoteza temelji na napačni domnevi glede gospodarskega multiplikacijskega učinka, zaradi česar se ni pravočasno ukrepalo, da bi najbolj ranljive skupine zaščitili pred revščino, revščino zaposlenih in socialno izključenostjo; poziva Komisijo, naj socialne kazalnike upošteva tudi pri ponovnih pogajanjih o programih gospodarskega prilagajanja in nadomeščanju ukrepov, priporočenih za vsako državo članico, da bi zagotovila potrebne pogoje za rast in popolno skladnost z osnovnimi socialnimi načeli in vrednotami EU;

16. ugotavlja, da je bil v Grčiji, na Irskem in na Portugalskem kljub temu, da Komisija v svojem četrtletnem pregledu zaposlovanja in socialnih razmer v EU iz oktobra 2013 poudarja pomen izdatkov za socialno varstvo, ki preprečujejo socialna tveganja, upad porabe za socialno varstvo največji po letu 2010 v EU;

17. poudarja, da se v nekaterih primerih, kjer težave pri odplačevanju hipotek in visoke cene energije povzročajo energetsko revščino ter vedno pogostejše deložacije in zasege premoženja pod hipoteko, pojavljajo nove oblike revščine, ki pretijo srednjemu in delavskemu razredu; je zaskrbljen zaradi znakov, da se stopnje brezdomstva in izključenosti s stanovanjskega trga zvišujejo; opozarja, da to predstavlja kršitev temeljnih pravic; priporoča, da države članice in njihovi lokalni organi uvedejo nevtralne stanovanjske politike s poudarkom na socialnih in cenovno dostopnih stanovanjih, se spopadejo z vprašanjem praznih stanovanj in izvajajo učinkovite preprečevalne politike, da bi zmanjšali število deložacij;

18. je zaskrbljen, da socialne in gospodarske razmere (na mikro in makro ravni) v teh državah povečujejo regionalne in teritorialne razlike ter s tem ogrožajo krepitev notranje regionalne kohezije, kar je eden od ciljev EU;

19. ugotavlja, da so mednarodne in socialne organizacije posvarile, da bo novi sistem plačilne lestvice, razvrščanja in odpuščanja v javnem sektorju vplival na razliko v plačilu med spoloma; opozarja, da je Mednarodna organizacija dela izrazila zaskrbljenost zaradi nesorazmernega učinka novih, prožnih oblik zaposlovanja na plače žensk; poleg tega opozarja, da je Mednarodna organizacija dela prosila vlade, naj spremljajo učinek varčevalnih ukrepov na plačila moških in žensk v zasebnem sektorju; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je razlika v plačilu moških in žensk v državah, kjer poteka prilagajanje in kjer je razkorak večji od evropskega povprečja, nehala manjšati; vztraja, da je treba več pozornosti posvetiti neenakosti v plačah in vse nižji stopnji zaposlenosti žensk v državah članicah, kjer poteka prilagajanje;

20. ugotavlja, da podatki Eurostata in Komisije in različne študije kažejo, da se je med letoma 2008 in 2012 neenakost porazdelitve dohodka v nekaterih primerih povečala in da nižanje plač zaradi strukturnih reform povzroča višje stopnje revščine; poleg tega opozarja, da so bile v poročilu Komisije ugotovljene relativno visoke stopnje revščine zaposlenih, kar je posledica zmanjševanja ali zamrzovanja nizkih minimalnih plač;

21. obžaluje, da se je v večini primerov povečalo število ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost; poleg tega opozarja, da se za statistiko skriva veliko resnejše dejansko stanje, saj se hkrati s padcem BDP na prebivalca zniža tudi prag revščine, kar pomeni, da ljudi, ki so še pred kratkim živeli v revščini, zdaj obravnavamo kot rešene revščine; opozarja, da v državah, kjer poteka prilagajanje in kjer je proračunska kriza, padec BDP, upad javnih in zasebnih naložb ter padec naložb v raziskave in razvoj vodijo k zmanjševanju potencialnega BDP in ustvarjajo dolgotrajno revščino;

22. pozdravlja dejstvo, da Komisija v zgoraj omenjenih študijah ugotavlja, da bo mogoče cilje v okviru strategije Evropa 2020 v vsej EU doseči le z znatno spremembo sedanjih trendov;

23. obžaluje, da so vsaj za Grčijo, Irsko in Portugalsko programi vsebovali številne natančne predpise za reforme zdravstvenega sistema in zmanjševanje izdatkov, ki so vplivali na kakovost in splošen dostop do socialnih storitev, zlasti na področju zdravstva in socialnega varstva, čeprav člen 168(7) PDEU določa, da bo EU spoštovala pristojnosti držav članic; je zaskrbljen, ker je to v nekaterih primerih privedlo do tega, da marsikomu ni omogočeno zdravstveno zavarovanje ali dostop do socialnega varstva, zato je tveganje izjemne revščine in socialne izključenosti večje, kar odražata vedno večje število ljudi brez sredstev in doma ter pomanjkanje dostopa do osnovnega blaga in storitev;

24. obžaluje, da prizadevanja niso bila usmerjena v iskanje neučinkovitosti v zdravstvenih sistemih in odločitvah za splošno zmanjšanje proračunov za zdravstvo; opozarja, da bi uvedba participacije lahko povzročila odlaganje iskanja zdravstvene pomoči in s tem prelaganje finančnega bremena na gospodinjstva; opozarja, da bi zmanjševanje plač zdravstvenih delavcev lahko imelo negativen učinek na varnost pacientov in povzročilo migracije zdravstvenih delavcev;

25. znova poudarja, da Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah v členu 12 določa pravico vseh ljudi do najvišjega možnega standarda fizičnega in psihičnega zdravja; ugotavlja, da so pakt podpisale vse štiri države in so torej priznale pravico vseh ljudi do zdravja;

26. opozarja, da je Svet Evrope že obsodil reze v grškem javnem pokojninskem sistemu, ker jih vidi kot kršitev člena 12 Evropske socialne listine iz leta 1961 in člena 4 protokola k listini, in je izjavil, da dejstvo, da je namen spornih določb nacionalne zakonodaje izpolnjevati zahteve drugih pravnih obveznosti, teh določb ne izvzema iz področja listine ([1]); ugotavlja, da je to načelo vzdrževanja pokojninskega sistema na zadovoljivi ravni, ki upokojencem omogoča dostojno življenje, splošno veljavno za vse štiri države in bi ga bilo treba upoštevati;

27. obsoja zmanjševanje sredstev za samostojno življenje invalidov;

28. poleg tega opozarja, da je strokovni odbor Mednarodne organizacije dela, ko je ocenjeval uporabo Konvencije št. 102 v primeru grških reform, ostro kritiziral radikalne reforme pokojninskega sistema in da je bilo isto kritično opažanje vključeno tudi v njegovo 29. letno poročilo za leto 2011; poudarja, da je Konvencija št. 102 splošno veljavna za vse štiri države in bi jo bilo treba upoštevati;

29. poudarja, da vedno večja socialna revščina v vseh štirih državah povzroča tudi rast solidarnosti med najbolj ranljivimi skupinami, zahvaljujoč zasebnim prizadevanjem, družinskim mrežam in organizacijam za pomoč; poudarja, da tovrstno posredovanje ne bi smelo postati strukturna rešitev vprašanja, čeprav lajša položaj najbolj prikrajšanih in kaže dobre strani evropskega državljanstva;

30. z zaskrbljenostjo opaža stalno rast ginijevega količnika v primerjavi s splošnim trendom padanja v euroobmočju, kar pomeni, da se je neenakomerna porazdelitev bogastva v državah, kjer poteka prilagajanje, bistveno povečala;

Zgodnje opuščanje šolanja

31. pozdravlja, da v vseh štirih državah pada število posameznikov, ki zgodaj opustijo šolanje; opozarja, da je to delno mogoče razložiti z dejstvom, da mladi težko najdejo zaposlitev; opozarja, da je nujno obnoviti kakovostne sisteme poklicnega usposabljanja, saj je to eden od najboljših načinov za izboljšanje zaposljivosti mladih;

32. pozdravlja, da v vseh štirih državah raste delež terciarne izobrazbe; opozarja, da je to delno mogoče razložiti z dejstvom, da so mladi prisiljeni izboljšati svoje možnosti na trgu dela v prihodnosti;

33. obžaluje, da kakovost izobraževalnih sistemov, zlasti zaradi zmanjševanja javnih sredstev, ne sledi tej pozitivni poti, kar zaostruje položaj mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljajo, in otrok s posebnimi potrebami; ugotavlja, da bi lahko imeli ti ukrepi praktične posledice za kakovost izobraževanja ter materialne in človeške vire, ki so na voljo, velikost razredov, učne načrte in koncentracijo šol;

Socialni dialog

34. poudarja, da bi morali v prvotno oblikovanje programov vključiti socialne partnerje na nacionalni ravni ali se posvetovati z njimi; obžaluje, da programi, ki so bili oblikovani za vse štiri države, v nekaterih primerih podjetjem omogočajo, da zavrnejo kolektivne pogodbe in spremenijo sektorske sporazume o plačah, kar neposredno vpliva na strukturo in vrednote kolektivnih pogodb, zapisane v posameznih državnih ustavah; opozarja, da je strokovni odbor Mednarodne organizacije dela zahteval, da se ponovno vzpostavi socialni dialog; obsoja ogrožanje načela kolektivnega zastopanja, kar postavlja pod vpraša samodejno podaljševanje kolektivnih pogodb, kar je v nekaterih državah pogosto, in zaradi česar se je število veljavnih kolektivnih pogodb bistveno zmanjšalo; obsoja znižanje minimalnih plač in zamrznitev nominalnih minimalnih plač; poudarja, da je to stanje posledica omejenih strukturnih reform, ki obsegajo le deregulacijo delovnih razmerij in zmanjševanje plač, kar je v nasprotju s splošnimi cilji EU in politikami strategije Evropa 2020;

35. opozarja, da ne obstaja ena sama rešitev, ki bi jo bilo mogoče uporabiti v vseh državah članicah;

([1]) Evropski odbor za socialne pravice, *Decision of Merits* (Odločitev o zadevi), 7. december 2012, pritožba št. 78/2012, str. 10.

Četrtek, 13. marec 2014

Priporočila

36. poziva Komisijo, naj opravi podrobno študijo socialnih in gospodarskih posledic gospodarske in finančne krize in programov prilagajanja, sprejetih v odziv nanjo v vseh štirih državah, da bi omogočila natančno razumevanje tako kratkoročnih kot dolgoročnih posledic za zaposlovanje, sisteme socialnega varstva in evropski socialni pravni red s posebnim poudarkom na boju proti revščini, vzdrževanju dobrega socialnega dialoga ter ravnotežju med prožnostjo in varnostjo v delovnih razmerjih; poziva Komisijo, naj pri sestavljanju študije uporabi tako svoje posvetovalne organe kot tudi Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito; predlaga, naj se Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za oblikovanje posebnega poročila;

37. poziva Komisijo, naj prosi Mednarodno organizacijo dela in Svet Evrope, da pripravita poročili o možnih korektivnih ukrepih in spodbudah, potrebnih za izboljšanje socialnih razmer v teh državah, njihovem financiranju in vzdržnosti javnih financ in zagotovita popolno skladnost z Evropsko socialno listino in protokolom k njej ter s temeljnimi konvencijami Mednarodne organizacije dela in njeno Konvencijo št. 94, saj so na obveznosti, ki izhajajo iz teh instrumentov, vplivali gospodarska in finančna kriza ter ukrepi prilagajanja proračunov in strukturne reforme, ki jih je zahtevala trojka;

38. poziva EU, naj upošteva, koliko so se te države morale žrtvovati, in po opravljeni oceni in z zadostnimi finančnimi viri, kjer so potrebni, zagotovi obnovitev standardov socialne zaščite, boj proti revščini, podporo izobraževalnim storitvam, zlasti ko gre za storitve, namenjene otrokom s posebnimi potrebami in invalidom, in ponovno vzpostavitev socialnega dialoga z načrtom za socialno obnovo; poziva Komisijo, Evropsko centralno banko in Evroskupino, naj pregledajo in, kjer je potrebno, čim prej revidirajo izredne ukrepe, ki so bili uvedeni;

39. poziva k spoštovanju zgoraj omenjenih pravnih obveznosti, ki so določene v Pogodbah in Listini o temeljnih pravicah, saj neupoštevanje teh obveznosti predstavlja kršitev primarnega prava EU; poziva Evropsko unijo in Agencijo za temeljne pravice, naj natančno ocenita učinek ukrepov na človekove pravice in pripravita priporočila v primeru kršitev listine;

40. poziva trojko in zadevne države članice, naj čim prej zaključijo programe in vzpostavijo mehanizme kriznega upravljanja, ki bodo vsem institucijam EU, tudi Parlamentu, omogočali doseganje socialnih ciljev in politik – tudi tistih v zvezi z individualnimi in kolektivnimi pravicami posameznikov, ki jim najbolj grozi socialna izključenost –, določenih v Pogodbah, sporazumih socialnih partnerjev na evropski ravni in drugih zavezujočih mednarodnih listinah (konvencijah Mednarodne organizacije dela, Evropski socialni listini in Evropski konvenciji o človekovih pravicah); poziva k večji preglednosti in politični zavezanosti oblikovanju in izvajanju programov prilagajanja;

41. poziva Komisijo in Svet, naj enako pozornosti kot makroekonomskim neravnotežjem posvetita socialnim neravnotežjem in njihovemu odpravljanju ter poskrbita, da bodo ukrepi prilagajanja namenjeni zagotavljanju socialne pravičnosti in bodo omogočili vzpostavitev ravnotežja med gospodarsko rastjo in zaposlovanjem, izvajanje strukturnih reform in proračunsko konsolidacijo; poleg tega obe instituciji poziva, naj dasta prednost ustvarjanju delovnih mest in spodbujanju podjetništva ter v ta namen enako pozornost namenita tako Svetu za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov in njegovim prednostnim nalogam kot Ekonomsko-finančnemu svetu in Evroskupini, po potrebi pa naj pred vrhunskimi srečanji organizirata srečanja ministrov za zaposlovanje in socialne zadeve;

42. priporoča, naj Komisija in države članice na sredstva za javno zdravstvo in izobraževanje ne gledajo kot na sredstva, ki jih je mogoče zmanjševati, ampak kot na javno naložbo v prihodnost države, ki jo je treba spoštovati in povečevati, da bi izboljšali gospodarsko in socialno okrevanje;

43. priporoča, naj potem, ko bo najtežji del finančne krize minil, programske države skupaj z institucijami EU vzpostavijo načrte za obnovitev delovnih mest in obnovijo svoje gospodarstvo do te mere, da bodo ponovno vzpostavile socialne razmere, kakršne so bile pred uvedbo programov, saj je to potrebno za utrditev njihovega makroekonomskega prilagajanja in odpravo neravnotežij v javnem sektorju, kot sta dolg in primanjkljaj; poudarja, da je treba v načrtih za obnovitev delovnih mest upoštevati:

— potrebo po hitrem okrevanju kreditnega sistema, zlasti za MSP,

— potrebo po ustvarjanju ugodnih pogojev za podjetja, da bodo lahko razvila dolgoročno vzdržno poslovanje, in podpiranju MSP, zlasti ker imajo osrednjo vlogo pri ustvarjanju delovnih mest,

— kar najboljše izkoriščanje priložnosti, ki jih ponujajo strukturni skladi EU, zlasti Evropski socialni sklad,

— resnično politiko zaposlovanja z aktivnimi politikami trga dela,

— kakovostne in evropske javne zavode za zaposlovanje in politiko rasti plač,

— evropsko jamstvo za zaposlovanje mladih,

— potrebo po zagotovitvi poštenega distribucijskega učinka in

— program za brezposelna gospodinjstva in previdnejše fiskalno upravljanje;

44. poziva Komisijo, naj predstavi poročilo o napredku, ki je bil dosežen pri uresničevanju ciljev strategije Evropa 2020, s posebnim poudarkom na pomanjkljivem napredku v programskih državah, in naj pripravi predloge, ki bodo te države usmerili na verodostojno pot, ki bo vodila k uresničitvi vseh ciljev te strategije;

45. priporoča, naj prihodnje reforme dela v državah članicah upoštevajo merila prožne varnosti za spodbujanje konkurenčnosti podjetij, kot je zapisano v strategiji Evropa 2020, pri tem pa naj upoštevajo druge dejavnike, kot so stroški za energijo, nelojalna konkurenca, socialni damping, pravičen in učinkovit finančni sistem, fiskalne politike, ki dajejo prednost rasti in zaposlovanju, ter na splošno vse dejavnike, ki prispevajo k razvoju realnega gospodarstva in podjetništva; poziva Komisijo, naj pred nalaganjem večjih reform programskim državam izvede ocene socialnega vpliva in naj upošteva učinke prelivanja takih ukrepov, na primer učinek na revščino, socialno izključenost, stopnjo kriminala in ksenofobijo;

46. poziva k nujnim ukrepom za preprečevanje zviševanja stopnje brezdomstva v programskih državah in poziva Komisijo, naj take ukrepe podpira z analizo politike in spodbujanjem dobre prakse;

47. ugotavlja, da bo Komisija v skladu s členom 19 Uredbe (EU) št. 472/2013 pred 1. januarjem 2014 pripravila poročilo za Parlament o uporabi navedene uredbe; poziva Komisijo, naj poročilo predstavi brez odlašanja in vanj vključi tudi posledice te uredbe za tekoče programe gospodarskega prilagajanja;

48. poziva Komisijo in države članice, naj se glede prihodnjih ukrepov v zvezi z zdravstvom v programih prilagajanja posvetujejo s civilno družbo, organizacijami pacientov in strokovnimi organi ter naj sodelujejo z Odborom za socialno zaščito, da bi zagotovili, da bodo reforme povečale učinkovitost sistemov in virov, ne da bi pri tem ogrozile najbolj ranljive skupine in najpomembnejšo socialno zaščito, vključno s pridobivanjem in uporabo zdravil, najosnovnejšimi potrebami in upoštevanjem zdravstvenih delavcev;

o

o o

49. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.